

**Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové**

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Bc. Radmila Šafářová

Název práce: *Sociální, zdravotní, psychologické a právní aspekty domácího násilí*

Oponent práce: Mgr. Gabriela Slaninová, Ph.D.

Téma práce: je v současné době aktuální, problematika domácího násilí se diskutuje v odborných i laických kruzích.

Cíl práce je představen v úvodu – je jím s oporou odborné literatury popsat, prozkoumat a zanalyzovat problematiku domácího násilí z hlediska sociálního, zdravotního, psychologického a právního. Dále autorka uvádí, že by chtěla zjistit, do jaké míry jsou občané Jihočeského regionu schopni posoudit a rozpoznat, zda chování lidí v jejich blízkosti může vykazovat známky týrání blízké osoby a jaký je jejich názor na domácí násilí, dále pak zdali jsou občané informováni o možnostech prevence a pomoci v případě domácího násilí v oblasti právní, sociální, zdravotní a psychologické. Takto formulovaný cíl vyznívá sice komplexně, ale poměrně široce. Ve výzkumném šetření je v podstatě zaměřen na průzkum veřejného mínění.

Autorka v úvodu práce dále představuje některé informace, které jsou ve vztahu k tématu domácího násilí známé a ladí s cílem práce, uvádí výčet osobností, které se odborně tématu věnují, organizace, které se věnují pomoci obětem DN. Dále je uvedena motivace k výběru zaměření diplomové práce. Postrádám informace o zvolené výzkumné strategii, metodě sběru a analýzy dat, stejně jako chybí formulace vědecko-výzkumného problému, ústřední hypotézy. Autorka se také nevyjadřuje k charakteru práce.

Úvodní kapitoly jsou většinou logicky strukturované, zčásti je dodržen postup od obecnějších informací směrem k užším a specifickým. Autorka zvolila tradiční postup, který nalézáme napříč publikacemi o DN. Například kap. 1, 2. Očekávala bych větší propojení dílčích témat ve vztahu k cíli práce. Stejně tak se vzhledem k cíli práce nabízelo věnovat maximum pozornosti výše zmiňovaným aspektům. Kap. 3 Analýza problému domácího násilí obsahuje směs téměř všeho: přístupy k řešení DN, vliv výchovy na DN, efektivitu svépomocného programu pro oběti DN, sociální aspekty apod. Kupříkladu podkap. 3.4 Sociální aspekty začíná slovy: „Sociální práce je činnost...“ postrádám zde mj. propojení se studovaným oborem autorky. Ve výčtu právních aspektů chybí aktuální legislativa platná od srpna 2013. Úvodní kapitoly jsou ukončeny textem věnovaným probační a mediační službě, nelze tedy konstatovat, že by plynule přecházely v empirické šetření a působí jako dva solitérní celky. Je otázkou, do jaké míry je toto způsobeno skutečností, že autorka již v anotaci rozdělila práci na teoretickou a empirickou část. Autorka ke každé kapitole připojila shrnutí, která jsou stručným výčtem sepsaného na cca 1 normostranu a v podstatě opakují, co bylo obsahem kapitoly.

Výzkumné šetření je opatřeno úvodním odstavcem, který vykazuje některé aspekty teoretického východiska. Autorka uvádí cíl práce (zde bych očekávala jeho specifikaci

ve výzkumném šetření): zjistit povědomost o problematice domácího násilí u obyvatel Jihočeského regionu a na základě zjištěných skutečností prozkoumat a popsat sociální, zdravotní, psychologické a právní aspekty problematiky domácího násilí. Stanovila 4 dílčí cíle: DC1 - zda respondenti dokáží rozpoznat příznaky DN, DC2 - zda jsou informováni o možnostech prevence DN, DC3 - zda ke vzniku DN přispívají agresivní vzorce chování získané v původní rodině, DC4 - zda se obětí DN stává osoba závislá na pachateli. Diskutabilní jsou především DC3 a DC4. To, zda ke vzniku DN přispívají agresivní vzorce chování získané v původní rodině, nemohla autorka předloženým dotazníkem vlastní konstrukce zjistit. Pouze se zde jednou otázkou dotazuje respondentů na to, zda dítě, které se bylo vystaveno v dětství násilí a nebo bylo svědkem týrání jiné osoby v rodině, se pak stává pachatelem DN. A případně zčásti ověřuje názor veřejnosti na kontext výchovy a vzniku agresivního chování – viz položka 14 (v dotazníku, který je součástí příloh). Zaměřuje tedy názor veřejnosti, který je vcelku jednoduché zjistit jednorázovým dotazováním, za nárok zjišťovat osobní historii pachatelů DN. Totéž se objevuje u H4: Obětí se stává osoba závislá na pachateli. Takto formulovaná hypotéza neladí s průzkumem veřejného mínění, ale slibuje zjištění, které ověří samotné oběti. U DC3 by dále bylo vhodné upřesnit, že se jedná o finanční závislost – ve výše uvedeném znění se jeví téma závislosti komplexně, např. jako závislý vztah a na toto se autorka ve výzkumu nedotazovala. I zde postrádám metodologické náležitosti: informace o zvolené výzkumné strategii, podrobnější informace o metodě sběru a analýzy dat, stejně jako chybí formulace vědecko-výzkumného problému, ústřední hypotézy. Hypotézy 1, 2 a 4 postrádají vztah dvou proměnných, kromě toho nejsou opatřeny podmínkou, za které budou potvrzeny či vyvráceny. Komentáře ke grafům a tabulkám jsou pouze opakováním výsledků. Diskutabilní, vzhledem k výše zmíněnému, je vyhodnocení hypotéz - autorka např. na s. 89 uvádí H1 ve znění: Obyvatelé Jihočeského regionu dokážou rozpoznat příznaky domácího násilí ve svém okolí a hypotézu verifikuje – pokud ale předem nestanovila podmínku, na jakém podkladě hypotézu potvrdila? V položkách dotazníku (viz příloha) nenacházím otázky, které by směřovaly k zjištění, do jaké míry jsou občané Jihočeského regionu schopni posoudit a rozpoznat, zda chování lidí v jejich blízkosti může vykazovat známky týrání blízké osoby. Pokud autorka stanovila hypotézy právě takto, pak nekorespondují (až na pár výjimek) s položkami v dotazníku.

Dále byly realizovány rozhovory se značně nehomogenním vzorkem populace pomáhajících pracovníků. Autorka neuvádí hlavní výzkumnou otázku, ani dílčí výzkumné otázky. Tazatelské položky jsou uvedeny v příloze, většina z nich je kvantifikujících. Na s. 93 je uvedeno, že pro vyhodnocení rozhovorů byly stanoveny kategorie, ke kterým směřovaly jednotlivé otázky. To je metodologicky zcela špatně a z textu je jasně patrné, že to, co bylo předem stanoveno, nejsou kategorie, ale při troše dobré vůle můžeme hovořit o jakýchsi okruzích zkoumání. Zjištěné výsledky nejsou ničím překvapivé, nepřinesly nic inovativního a kopírují to, co je známo z literatury a jiných výzkumů (viz s. 96 Zobecnění). Zůstávají na úrovni pouhé deskripce a nevystihují hluboké a jedinečné zkušenosti respondentů. Diskuze výsledků je shrnutím dílčích zjištění, chybí propojení s tvrzeními odborníků a výsledky výzkumů jiných badatelů.

Závěrem se autorka mj. snaží zobecnit výsledky šetření, uvádí návrhy pro praxi a konstatuje, že cíl práce byl splněn.

Formální a jazyková stránka práce odpovídá požadavkům. Text je psaný bez gramatických nedostatků. Citované prameny jsou tradiční i aktuální, jsou zařazeny monografie a odborná periodika. Nechybí zahraniční zdroje.

Závěr: Autorka zpracovala téma nosné, v textu je evidentní zaujetí pro zpracovanou problematiku. Bohužel se autorka poněkud ztratila v mnohosti a neprokázala zj. v úvodních kapitolách schopnost chronicky známá témata maximálně zestručnit, aby dala prostor těm, která se jeví jako inovativní a zasluhující pozornost. Metodologicky nesplňuje předložená práce nároky na závěrečný diplomový text (konkrétně viz výše). Problematické je i zpracování získaných dat - od autorky magisterské práce se očekává využití statisticky významných metod, nejen výčtu relativních a absolutních četností, v kvalitativní analýze dat jsou rovněž zásadní metodologické nedostatky. Pokud si autorka kladla za úkol předat výsledky práce intervenčnímu centru, je otázkou, jak získaných výsledků mohou pracovníci využít.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

- 1 Z jakého důvodu nebyl ve výčtu legislativních opatření zařazen zákon o obětech trestných činů – č. 45/2013 Sb.?
- 2 Jak by autorka formulovala hypotézy metodologicky správně?
- 3 Kterými otázkami z dotazníku jsou syceny konkrétní hypotézy?
- 4 Z jaké literatury ad metodologie autorka vycházela při zpracování kvantitativní i kvalitativní části výzkumu?

Datum: 22.3. 2016

.....
Podpis oponenta práce